

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

*Εκδοίς ΜΟΥΣΙΚΗΣ & ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ — ΑΘΗΝΑΙ, ΦΕΙΔΙΟΥ 7

Συντάσσεται από 'Επιτροπή — Διηγήτ. Π. ΚΩΤΣΙΡΙΑΝΣ

ΕΤΟΣ Δ'

ΑΡΙΘ. 53

ΜΑΡΤΙΟΣ 1953

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ 3.500

ΑΛΕΞ. ΚΑΖΑΝΤΖΗ

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΒΙΟΛΙΟΥ

ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Δέν ειχα προφθάσει να χαράξω αυτή την έπικεφαλίδα στο χαρτί και εισήλασε στό γραφείον μου άδοπητός φίλος από τούς γνωστούς μας λογίους που είναι και καλόκαρδος άνθρωπος.

—Μωρέ θέμα που τό διάλεξες, μου λέει, και για που προρίζεται παρακαλώ τό άρθρο σου για τούς Τάμης τής Νέας 'Υόρκης ή για τήν Πράβδα; 'Εδώ ό κόσμος καίγεται και σεΐς... τό βιολί σας!

—Μά Ισα Ισα έπειδή καίγεται, ό καθέννας μας πρέπει να προσπαθή να οβόησθ τή φωτιά κατά τό δικό του τρόπο.

—Μέ κουβάδες;

—Οί κουβάδες θα γίνουιν βαρέλια, πολλά και μεγάλη βαρέλια μέ άντλίες... .

—Μου φαίνεται πολύ θα μάς γράψης κανένα άρθρο που τό σκάνει σάο νερό... .

—'Αι μπάι δέν πρόκειται να γράψω άρθρον ή μελέτη γι' αυτό τό θέμα, γιατί τότε θα έπρεπε μέ τις 2—3 σελίδες που μπορεί να μου διαθέθης κάθε φορά ή 'Μουσική Κίνησης' να προσεοφλήσω συνέχεια συνεργασίας μου επί μίαν... . όκταετία. Γράφω ένα από σημείωμα.

—'Ε! τότε, στάσου να σου πω ένώ πώς θ' άρχισης—Θά πās προοδευτικώς. Πρώτα θα μιλήσης για τούς βιολιντζήδες που ή σφιζεις τους προαγγέλλεται ως τό κορόμφωμα του γλεντιού, ή έπίστεψης του Διονυσιακού όργιου που έπακολουθεϊ τό γάμος των παιδιών των πλουσιών άρχιτελιγκάδων.

—Ναι, μά δέ μάς τό λές όλα. Πρέπει να ποΐμε άκόμη και ότι σημειώνεται την άπαρχήν του νέου μετά τριήμερον ξεφαντώματος, όταν ό 'Ιβιοι βιολιντζήδες μπαίνουιν επί κεφαλής τής συνοδείας γαμπρού και νόφης που επανέρχονται εις τόν πατρώον οίκον για τά... πιστρόφια. Τήν όρχήστρα άποτελουίν συνήθως τό βιολί, τό κλαρίνο και μία έρίθυοπος γρακνάσσα. Σέ παλιότερες έποχές δέν γινόταν έκ των προτέρων συμφωνία για τήν τιμή μέ τούς... . άρχοντάδες, αλλά τό βιολί υπεργράμμιζε τόσο περισσότερο ρυθμικά τόν δοϋπονιό του δεξιού ποδαριού των εκβεβαχκευμένων χορευτών όσο τά τότε χάρτινα τάλλαρα τά κολλούσαν συχνότερα στό... . κοίτελο του βιολιντζή και έκειθεν διαχωρευτέον εις τόν κοινόν κορβανόν τόν ως επί τό πλείστον από τόν γειτονικόν 'Αθιγγανικόν καταυλισμόν μετακαλομένων 'μουσικών.

—'Ε! τότε άφοϋ τό ξέρεεις κι' αυτά δέ μέ χρειαζέσαι, γράψε' τώρα τις κλασικοφρες σου!

—Καλά, μά πριν άρχίσω άξίζει να σου πω και κά, ποιο σχετικό άνέκδοτο που μάς διηγείτο ό μεγάλος Τόμσον. Στά περίχωρα τής Διέγης που υπάρχουν πολ-

λά άνθρακωρυχία όργανωνάτων κάθε Κυριακή συναυλία που συγκέντρωνε πλήθος φιλομούσων από τούς έργάτες τής περιφέρειάς, έπειτα δέ άρχιζε χορός ως τό μεσάνυχτα. Συνέβαινε μερικές φορές ό 'Ιβιοι οι καλλιτέχνες που έπαίζαν στή συναυλία να άφίνουιν τόν Πήγασον και να παίζουιν και στό χορό μέ γερή πληρωμή. Κάποτε ό 'Ιβιος ό Τόμσον, στά 16 του τότε χρόνια ήδη μεγάλος δεξιότηχνης, άφοϋ έχγε παίξει άριστοτεχνικά όλόκληρο πρόγραμμα σε μία τέτοια συναυλία, άποφάσισε να παίζη και στό χορό για να βγάλη και κάποια στραβά οικογενειακά του έξοδοα.

Όταν τελείωσαν, ένας μεθυσμένος καρβουνός άφοϋ του χτύπησε προστατευτικά τόν ώμο, του λέει — έσύ παίξεις θαυμάσιο βιολί αλλά για τή μουσική του χορού δέν τόν φθάνεις εκείνο τό 'Ανρό που έπαίξε τήν περασμένη βδομάδα (έπρόκειτο για κάποιο βιολιντζή τής περιφέρειάς που κάθε τοξάρια του υπεργράμμιζε ένεργητικά τό κτύπημα του τακουινού των χορευτών στήν... . πόλας).

Ό Τόμσον έγέλασε προστατευτικά κι' αυτός και του έπτε. «Καλά... θα πω στόν 'Ανρό να μου δείξη...»

'Η τέχνη του βιολιού είναι ίσως ή δυσκολότερη από όλες. 'Ενας πολύ μεγάλος βιρτουόζος έλεγε πάντοτε: «Όταν παίξεις βιολί, και για να τό κατοποιείς άκόμη, και πάλι χρειαζέται ταλέντο». Άλλος πάλι παλός καθηγητής μου έλεγε κάποτε, και δέν θα τό ξεχάσω. «Και τι να μήν πής, φίλε μου, για τή δυσκολία του! 'Ας πάρουμε τό ζήτημα... . ανατομικώς. Τι είναι τό βιολί; 'Ενα όργανο καμωμένο από μία κλάδα που κόψαμε από ένα πλατόνο και τήν κάναμε σανίδες. 'Απ' αυτές πήραμε κομμάτια και τά κολλήσαμε τό ένα στό άλλο. 'Απάνω στό φιλό έκείνου έυλαράκι μέ τρυπίτσες, τόν βαθαλλάρη, τεντώσαμε χορδές που γίνονται από έντερα προβάτου ή φιλά σόματα και πώνο ο' άλλα, τές τις χορδές τραβήσαμε μέ τό άλλο χέρι τό τοξάρι. ένα φιλό ραβδί τής σαν μαστίγιο, στό όποιον έχουμε προσαρμόσει τές τριές που γίνονται από τριχές διάγυοι και που τις περνούμε μέ λίγη ρετινόνα (κολοφώνιο) που βγαίνει από τό χυμό του πεύκου. Και μ' αυτά τά πρωτόγονα μέσα, φτιαγμένα από ζώα και φυτά, που έχει στό χέρι του ό καλλιτέχνης λουστρωμένα και φτιαγμένα σε σχήμα βιολιού και τοξαριού του γυρεύουν να συγκινήση τόν κόσμο, να μη βαθεί στήν ψυχή του.»

Πόσο άληθινή είναι ή όμή αυτή διαπίστωσης τό ξέρουμε όλοι όταν άκούμε έναν άρχάριο να γρυστανίζη

παίζοντας τὰ πρῶτα του γυμνάσματα. Καί ὁμως εἶναι τὸ πρῶτον ἔναυσμα. Ἄρκει νὰ ἔχη ὑπόμονη μεγάλη καὶ ὁ ἴσως ἀλλὰ καί... ὁ δασκαλὸς του. Ἄμα ἐπιτεχῆ κάποιος συντονισμὸς τῶσδε καὶ δακτύλων καὶ ποδοῦ στὰ δῦο σαθῆρα. Τὸ πρῶτο κινεῖο χωνεύθηκε. Ἄρκει ὁ δασκαλὸς νὰ ἔχη τὴν διαίσθησι τῆς ἀποφυγῆ τοῦ ἀσχημοῦ. Νὰ δῆνη στὰ γυμνασιακάκια μιὰ μορφὴ ἐπαγωγῆ πού νὰ κίνη τὸ μαθητὴ νὰ τὰ γουστάρῃ, νὰ μάθῃ νὰ δῆνη ἕναν ὀρισμένον χαρακτήρα σὲ ἕνα μικρὸ μοτίβο. Εἶναι ἡ ὄρχη τῆς γενέσεως τοῦ παλμοῦ. Ὑπάρχουν καὶ μαθηταὶ πού μέσα σ' ἕνα χρόνον σὰς παιζοῦν καὶ με... βιμπράτο. Ἐδῶ πᾶ εἶναι ἡ πρώτη ἰκανοποίησις τῆς μεαῖς. Ὁ υἱὸς τῆς παίξε με ἀσθημαί! Σημειώτεον ὅτι τὸ βιμπράτο εἶναι σάν ἕνα μικρὸ ἀλογάκι πού πρέπει νὰ ἔξερῃ νὰ καρρᾶλλὰ καλὰ τὸ παιδί γιὰ νὰ μὴν τὸ πετάξῃ κάτω καὶ χρειαζέται μεγάλῃ πείρᾳ ἀπὸ μέρος τοῦ δασκαλοῦ γιὰ νὰ ἔξερῃ νὰ τὸ καθοδηγήσῃ ὥστε ἀφ' ἑνὸς νὰ μὴν τὸ κώφῃ τὴ φῶρα, ἀφ' ἑτέρου νὰ τὸ μάθῃ νὰ μὴν πέφτῃ ἀπὸ τὸ ἄλογο.

Ἄκουσθουν τὰ χρόνια τῆς ἀναπτύξεως τεχνικῆς καὶ ἠχοτικῆς ὥστε ὁ νεαρός νὰ φθάσῃ στὰ πρῶτα δεξιοτεχνικά τολμήματα. Τραβᾶει στὰ μεγάλα ἄρπεί, βγάδι καὶ κανένα φλαουτάτο παίξει καὶ πιαυκάτα μὲ τὸ ἄριστερό χέρι, κάνει καί... στακκάτο. Ἐ! ἄμα γίνῃ καὶ τὸ τελευταῖο φαντάζεται τὸν ἑαυτὸ του ἀληθινὸ βιρτουόζο. Τὴν ἄλλη χρονία μὲ καλὴ καθοδήγησι παίξε ἀπ' ἄλλ' αὐτὰ πῶς θετικά ἀκόμα, ἔξερῃ δὲ νὰ τὰ ὀξιοποιήσῃ σὲ καμμιὰ σονάτα, σὲ κανένα κοντσέρτακι. Ἐκεῖ τὸ κῶβεται λίγο ἡ φῶρα γιὰτι σὲ μιὰ τέτοια ἐκτέλεσι πού ἀρχίζει νὰ μπαίνει στὴ μουσικὴ ἑρμηνεία βλέπει πὸς ἡ συνισταμένη ὄλων ἐκείνων τῶν βιολιστικῶν ἀκροβατισμῶν εἶναι καὶ πάλι πολὺ ἀνίσχυρη γιὰ νὰ τὸ δῶσῃ κυριαρχίαν τοσαροῦ καὶ ἤχου. Ὅταν ὁμως ἔχει ἀληθινὸ ταλέντο, τὸ ἐνστικτον βέβαια συμπληρώνει πολλὰ κενά, πολλὰς ἑλλείψεις.

Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΒΙΟΛΙΣΤΟΥ

Ὅταν φθάσῃ ἐκεῖ ὁ νέος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπόκειται σὲ πολλὰς ἀνακοουθιές ψυχικῶν συναισθημάτων ἀλλὰ καὶ ἐκδηλώσεών των. Τὴ μιὰ στιγμὴ φαντάζεται τὸν ἑαυτὸ του ἄφαστον, φρονεῖ πὸς πολὺ γρήγορα θὰ καταπλήξῃ τούς πάντας μὲ τὴς ἐκτελέσεις του σὲ τὸ βιολί, τὴν ἄλλη ἀπογοητεύεται. Ἐτεγε νὰ εἶναι κουρασμένους καὶ ἀνόρεχτος, ἐπαίξει μπροστὰ στοὺς ἄλλους καὶ καταλόβε πὸς δὲν τούς συγχίνη. Ἐπειδὴ εἶχε καὶ κάποιο «τράκ» δὲν βγαίνει καλὰ τὰ «οπικκάτα» του. Σάν νὰ νόμιζε πὸς τὸ τοῖσῃ ἔρνευε πῶς γρήγορα ἀπὸ τὰ δάκτυλά του. Τὸ ἕνα κνηγοδοῦ τὸ ἄλλο. Λίγο νὰ εἶναι νευρικός ἡ φαντασιόπληκτος, αὐτὲς οἱ ἀνακοουθιές ἐκδηλώνονται ἀκόμη συχνότερα. Θά γιαιρευτῆ ἀπ' αὐτῆς.

1) Ὅταν παίξῃ βιολί γιὰ τὸ ἀγαπᾶ, γιὰτι ἀγαπᾶ τὴ μουσικὴ καὶ βρίσκει στὸ βιολί τὸ ἕνα μέσον νὰ ἰκανοποιῆ τὸν πόθο του αὐτοῦ. Ἄν τὸ κἀνῃ μόνον ἀπὸ ματαιοδοξία, γιὰ ἐπιδειξί, ἀσφοδλὸς δὲν θὰ βοαστῆζῃ πολὺ ἡ θέλησις του νὰ καταγιένῃ μὲ αὐτό.

2) Ὅταν ἀποκτήσῃ ἕνα πραγματικὸ ὄριμον παίξιμο καὶ ἔχει πλέον τὴν αὐτοπεποιθισι πού δίνει ἡ ὕγιης τεχνικῆς καὶ μουσικῆ μὀρφωσι.

3) Ὅταν χωνέψῃ τὴν μεγάλῃ ἀλήθειαν ὅτι δταν βγαίνει κανεὶς νὰ πιέξῃ δημοσίως πρέπει νὰ κατέχῃ στὸ ἰσπλάσιον τὰ ἀπαιτούμενα τεχνικά μουσικά καὶ ἠχητικά μέσα πού χρειαζοῦνται γιὰ τὴν ἐκτέλεσι του.

Λίγο νὰ κἀνῃ πῶς ζῆτοι ἡ πῶς κρῶ ἀμέωσος ἐπη-

ρεάζεται ἡ ἑλαστικότης τῶν χορδῶν ἢ ἡ τοικιῆ τῶν ἀκρίβεια. Στὴν πρῶτῃ περίπτωσι χρειαζέται ἄλλη πείσις τοῦ τόξου πού πρέπει ἐκείνη τὴν ὥρα νὰ ἰνῃ κανονικὴ διαφορετικὰ ἀπ' ὅτι τὴν εἶχε συνειθισθὴ στὴς δοκιμῆς ἢ στὴ μελέτῃ του καὶ εἶται χάνεται ἐν μέρει ὁ αὐθορμητισμὸς του.

4) Ὁ βιολιστὴ δὲν πρέπει νὰ ἔχη ἔπαριν ὄσο καὶ νὰ ἔχη ταλέντο. Νὰ εἶναι ἀπόλος καὶ μετριόρων γιὰτι μπροστὰ στὴν τέχνη εἶναι πάντα κανεὶς μικρός. Ὁ οἰμωτίας γίνεται ἀσυμπαθῆς, πολλὰς φορῆς δὲ χάνει ἐξ αἰτίας τοῦ ἐλαττωματος αὐτοῦ ἀπὸ τὴν καλὴν ἐντύπωσι πού δίδει τὸ παίξιμό του. Δὲν πρέπει ὁμως νὰ εἶναι καὶ φοβιστάρης γιὰτι δταν ἔχει τέτοιο ἐλάττωμα δὲν θὰ γίνῃ ποτὲ καλὸς βιρτουόζος. Χρειαζέται μάλιστα νὰ ἔχη καὶ μικρὰν δόσιν... ἀθιγγανισμοῦ γιὰτι τὸ ζῆτει ἡ φύσις τοῦ ὄργανου. Χρειαζέται καὶ αὐτὸ τὸ μικρὸ προζυμάκι στὸ μεγάλο ζύωμα τῆς διαμορφώσεώς του σὲ ἀληθινὸν δεξιόταχνη.

ΒΙΟΛΙ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ

Πραγματικὸς καλλιτέχνης τοῦ βιολιού εἶναι ἐκεῖνος πού ἔξερῃ διὰ τὴν ἀληθινὸς προορισμὸς του εἶναι νὰ γίνῃ ἕνας καλὸς ἑρμηνεὸς μεγάλων μουσικῶν ἔργων εἴτε γιὰ βιολί, εἴτε γιὰ μουσικὴ δωματίου, εἴτε γιὰ ὄρχηστρα συμφωνίας ἢ μελοδράματος.

Τὸ πῶς δόσκολο ἀπ' ἄλλα εἶναι νὰ φθάσῃ νὰ παίξῃ ἔργα γιὰ βιολί μόνον, ἄνευ συνοδείας. Ἐκεῖ πρέπει νὰ εἶναι ἀληθινὸς μαεστρος. Πριν ἀπ' ἄλλα ἔχει εἰς μέγιστον βαθμὸν γίνῃ κῆριος τῆς τεχνικῆς τῆς πολυφωνίας πού ἀπαιτεῖ τὰ ὑγιέστερα μέσα δακτύλων, τόξου καὶ προῦ παντὸς ἠχητικῆς. Γιὰ νὰ εἶναι ἐνδιαφέρουσα ἡ ἐκτέλεσις βιολιού χωρὶς συνοδεία εἶται κι ἐνὸς σκέτου μπᾶσου, πρέπει ὁ βιολιστὴς νὰ ἔχη μιὰ τελεία ἀκρίβεια (γιὰτι τίποτε δὲν σκεπάζει κἀθὲ του ἑλειψι). Ἐνα τραγοῦσμα φυσικό, ἀβίσιτο, μὲ ἠχητικὴν ἐντατικὴν καὶ διεισδυτικὴν καὶ ὄχι «πῆχτῆν», τέλειες μετοπτώσεις ὅπου πρέπει, γιὰτι ἄλλως τὸ παίξιμό του γίνεται κουραστικὸ ἀπὸ μονοτονία, καὶ μιὰ μουσικότητα τελεία πού θὰ τὸ δῶσῃ βέβαια καὶ τὸ μουσικὸ του ἐνστικτο ἀλλὰ καὶ ἕνα ἐπιτυχῆς πέρασμα ἀπὸ τὸ διεισδυτικὸ τοῦ πῶς καθαροῦ σὺλ ἀνολόγως τοῦ κομματιού πού θὰ παίξῃ, ζήτημα βέβαια καὶ καλῆς διδασκαλίας καὶ ἰδίας παρατηρητικότητος καὶ πείρας.

Σχετικὰ μὲ τὸ τελευταῖο αὐτὸ πρέπει νὰ ποῦμε πὸς ὑπάρχουν ἐκτελεσται καθ' ἄλλα ἀείλογοι, ἀλλὰ δὲν ἔχουν κῆτι τὸ χωριάτικο στὸ παίξιμό τους. Δὲν ἔχουν ἐκεῖνο τὸ ραφινωμένον στυλ πού δίδει στὸ παίξιμό τους τὴν ἀπαιτούμενη εὐγένεια.

Καὶ αὐτῆν ἄλλοι τὴν ἔχουν ἐκ φύσεως, ἄλλοι τὴν ἀποκοῦν μὲ τὴν γενικὴ τους μὀρφωσι, καὶ μουσικῆ καὶ — μπορούντες νὰ ποῦμε — κοινωνικῆ. Ὑπάρχουν οἱ φρονιόντες ὅτι τὸ παίξιμο εἶναι ὁ καθρέπτης τοῦ ψυχικοῦ κόμου τοῦ βιολιστοῦ, ὅπως καὶ κἀθὲ ἄλλως τε ἐκτελεστοῦ. Ἄν καὶ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τὸ πῶριμε ἀπόλυτα, ἐνέχει ὁμως μεγάλην δόσιν ἀληθείας. Εἶναι σχεδὸν ἀξιωμα.

Ἐκτέλειος μὲ συνοδείαν. Ὁ βιολιστὴς πρέπει νὰ παίξῃ συχνὰ μὲ συνοδείαν. Ὅσο καλὸς μουσικός καὶ ἂν εἶναι, μόνον δταν παίξῃ μὲ πᾶνον θὰ κανονισθὲ τὸ πάντα στὸ παίξιμό του, θὰ γίνῃ κῆριος τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἠχητικῆς του, τοῦ δυναμισμού τοῦ κ. λ. π. Πόσες φορῆς δταν παίξῃ μόνος του δὲν φεύγει ἀπὸ τὸ ρυθμὸ, δὲν κάνει θελάτῃ τοῦ ὑποχωρήσις στὸν ἑαυτὸ του εἴτε γιὰ νὰ πάρῃ μιὰ ἀνάσα συγκαταβάσεως πού γίνεται

Ξπείτα μιά συνθήκη δυσκόλως έκκριζούμενη, είτε για νά έπιβραβούν Ένα ρυθμό με τή σκέψη νά μελετήση παστρίκατος Ένα μέρος. Οι μουσικές άπαιτήσεις δέν τά χαρίζουν όλα αυτά και παίζοντας μέ τόν πιάνο ατοελέγχετα πολύ καλύτερα για νά κανονίση Ξπείτα τού ρυθμού τής μελέτης του στό σύνολο τού Έργου.

Όταν παίζει μέ πιάνο πρέπει νά κατέχη καλά τού Έργου του και νά Ξέρη νά δείξη στόν πιανίστα συνοδόν του τί θέλει. Ύπάρχουν οι πολύ καλοί μουσικοί έκτε, λισταί που Έχουν τόσο άνεπτυγμένο τού αίσθημα τής φραιότητος τού άπουτόου συγχρονισμού, ώστε έν ό πιανίστας τους φύγη ρυθμικά ή αισθητικά από τόν όρθό δρόμο νά τόν άκολουθούν άν νά Ξησαν αυτοί οι συνοδοί. Έίναι Ένα ελάττωμα συγγνωστό μόνον άν έπρόκειτο για κοινόν έκτροχιασμό όλίων δευτερολέπτων και για νά μή σταματήσουν. Η όρθή από κοινού άσκηση άπαιτεί νά Ξαναρχίξη ή συνεργασία στόν όρθό δρόμο.

Αυτά για τίς μελέτες τελειοφοίτων που γίνονται χωρίς τή καθοδήγησιν διδασκάλου, είτε νέων βιολιούζων χωρίς μεγάλη πείρα, που περνούν μέ πιάνο τού ρεπερτοάρι τους παληό ή καινούργιο.

Έκτέλεισι καθ' όμάσος. Είναι ή πιο διδακτική άπ' όλες όταν Έχουμε ως προοπτική νά γίνουμε βιολιστάί άληθινοί μουσικοί.

Έβδω πολλές φορές ό βιολιστής χάνει τά νηρά του. Η «φόρα» μέ τήν όποιαν έπαιζει τά όσα του χάνεται. Αισθάνεται στην άρχή τόν έαυτό του άδύνατο, πιγμένο και αυτό συμφαινει είτε γιατί δέν Έχει ύγια ήχον άλλα μόνον επίπλαστο είτε γιατί τού λείπει ή πείρα ώστε νά Ξέρη καλά τί ρόλον παίζει κάθε στιγμή πρωτεύοντα, δευτερεύοντα ή άπλω Ένα όμαδικόν ρόλον άπλοό ντουμπλαρίματος.

Βέβαια θά άρχισιν νά παίζη συνάτες μέ πιάνο και σιγά σιγά θά μπη στόν προγράμματα μελέτης του ειδικού καθηγητού τής μουσικής δωματίου. Η καλή μόρφωση του σε μιά τέτοια τάξη είναι ή καλύτερη προπαρασκευή του για νά γίνη Ένας καλός κουαρτετίστας και Ένας καλός έκτελεστής σε συμφωνική όρχήστρα.

Εννοούμε άληθινά άποδοτικό και στά δύο, γιατί υπάρχουν τουλάχιστον στις όρχήστρες και μερικοί που κατάβρθεσαν κάποτε νά προσληθούεν ο' αυτές για νά μεταβληθούεν σόν τή χρόνυ σε άπλά νοήμερα, σε άπλοος κομπάρσους. Είτε διότι δέν Έχουν ταλέντο και Ξμειναν στάσιμοι και στό όργανό τους και στη μουσική τους αντίληψη, είτε γιατί έπρότιμησαν τή ρουτίνα...

Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΙΟΛΙΣΤΟΥ

Ό βιολιστής που παίζει τού ίδιο έκείνο όργανο που βαστούν στό χέρι τους αυτοί που παίζουν στούς αιά μουσ τών παιδιών τών άρχιτελεγκάδων, που μιλώσαμε παραπάνω, πρέπει νά Ξέρη πούσo μεγάλος είναι ό άληθινός προορισμός του όταν έπιση στό χέρι αυτό τού όργανο και τί μπορεί νά κάνει μ' αυτό. Και έν μέν Έχη Ένα σπάνιο ταλέντο μεγάλο δεξιότέχνου, έν Έχη κάμει τίς τελειότερες σπουδές στό όργανο ως και γερή και μουσική και γενική μόρφωση και όλα τά προσόντα μεγάλης ψυχικής και σωματικής άντοχής, θά Ξχη στη ζωή του τίς φραιότερες ίκανοποιήσεις, όταν μάλιστα Έχη μέσα του και τού ένδοτικόν τής ζωγραφικής στη μουσική που θά τού δώση τήν δυνατότητα νά μπη σιγά σιγά σε όλα τά μουσάρια της άληθινης μουσικής έρμηνείας.

Πρέπει νά Ξέρη καλά τή μεγάλη άλήθεια ότι για

•ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ•

νά συγκινήση τούς άλλους, πρέπει νά συγκινήθη αυτός πρώτα, και για νά συγκινήθη πρέπει πράγματι νά άγαπή τήν τέχνη του, νά τή άγαπά μ'όλη τήν ψυχή του, νά τή άγαπά μέχρι λατρείας. "Αν όχι, ός μείνη Ένας άπλω έρσιτέχνης που κι' αυτός Έχει Έναν ευγενή προορισμό στην κοινωνία γιατί θά βρούχη τήν ευκαιρία νά μήση πολλούς στις καλλονές τής μουσικής, στις ψυχικές συγκινήσεις που μέ βίαια, και που είναι οι εδ' γενέστερες που μπορεί νά αισθανθή στη ζωή του ό άνθρωπος.

"Ας Έλαβωμε τώρα στην άλλη κατηγορία τών βιολιστών που δέν είναι γεννημένοι για νά τών μεγαλύνει δεξιότέχνη και θά τού καταλάβουν οι ίδιοι όταν είναι άρκετά μορφωμένοι για νά κάνουν σε μιά ώριμμένη ήλικία μιά όμάση αυτοκριτική.

Και αυτοί Έχουν τόν ίδιο έν όχι άνώτερο προορισμό όταν είναι άληθινοί μουσικοί στην ψυχή και θέλουν ειλικρινά και πρόθυμα νά Ξεπυρρητήσουν τήν ιδέα ότι μουσική θά ηη πολιτισμός και ότι συμβαλλόντες στη μουσική πρόοδο τού τόπου τών έπιτελούν Ένα άπλό τά ευγενικότερα καθήκοντα απέναντι του.

Και τί ύπάρχη φραιότερο από τού νά καταγίνουεν έντατικά σε έκτελέσεις μουσικής δωματίου που δίνει τίς μεγαλύτερες ψυχικές άπολαύσεις; Τού νά άποτελέσουν μέλος μιας όμάδος κουαρτετίου σάν κι' αυτές που παίζουν τά πνευματικότερα όφης μουσικά Έργα άποτελεί γι' αυτόν μέν μιά όφάτου κάλλους ψυχική ίκανοποίησι, για δέ τού κοινόν στό όποιον άπεινούνται, τήν ύψηλότερη μουσική άπόλαυσι, Ένα συναισθημα μεταρ-σώσεως σε ό,τι πιο άγνό και πιο ευγενικό μπορεί νά δονση τήν ανθρώπινη ψυχή.

Βέβαια πολλοί λόγοι είναι έκείνοι που θά φθάσουν ο' Ένα τέτοιο άποτέλεσμα. Πρέπει νά είναι και έκτελεσταί και μουσικοί πρώτης τάξεως νά Έχουν δέ Έναν άτσόλινον χαρακτήρα που νά μη λυγίξη πρό οιασδήποτε δυσκολίας, νά μη Έχουν ούτε έγωισμός, ούτε ξεσηουριστές μέ τούς συνεργάστας τών, άλλα νά προσκοινούεν έκείνη τήν όρα μια μόνον εικόνα, τήν εικόνα τής μεγάλης θεάς, τής μουσικής.

Έπίσης έκείνοι που κατορθώνουν νά γίνουεν άξιοι νά άποτελέσουν μέλη μιας μεγάλης όρχήστρας, όταν ύπερήφανοι διότι έπιτελούν Ένα μεγάλο προορισμό στόν τόπο τους συμμετέχοντες σε συγκρότημα, που, όταν φθάση σε μιά μεγάλη περίωπη, γίνεται κατά τού και σε άλλες περιπτώσεις λεγόμενον σεβαστό στούς φίλους του και φοβερό στούς Έχθρούς του, όπό τήν έννοιαν τού νά έπιβάλλεται μέν στην κοινωνία τού τόπου του τόσο ώστε νά τήν κάνει νά ύπερηφανεύεται γι' αυτό, νά μη φοβάται δέ καμία σύγκρισι στην ευγενή έμιούλαν του μέ όμοιοιδή συγκροτήματα Ξένων κρατών.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΒΙΟΛΙΣΤΑΣ

Καλά και ώραία όλα αυτά, μιά για νά φθάσωμε στό σημείο νά έμειθα άξιοι νά σταδιοδρομήσωμε ως βιρτουόζοι είτε βιολιστάι μέ πλήρη τόν όπλοιομ μας για νά γίνωμε καλλιτέχνη μουσικής δωματίου ή μεγάλων συμφωνικών συγκροτημάτων ή όρχηστρών λυρικού θεάτρου, πρέπει νά Έχωμε ύπ' όφει έν γενικαίς γραμμαίς τά Έξής. Μην άπαταίται ό νέος βιρτουόζος νομίζων όταν πήρε τού τιμητικότερο δίπλωμα, ότι Ξέρει τή δουλειά του. Και στις σπανιότερες περιπτώσεις που θά ηταν μιά έξαιρετική ιδιοφυαία ός λάβη όπ' όσην του ότι για νά κάνει σιγά σιγά άληθινή καριέρα βιρτουόζου και

στών τόπο του και στο εξωτερικό πρέπει να αποκτήση στών μέγιστο βαθμό όλα τα τεχνικά και μουσικά έφθδια. Όταν κατορθώσει να παίξει με συνοδεία ορχήστρας τότε και μόνον θα καταλάβη ο ίδιος πού βρίσκεται και αν είναι εις θέσιν κάπως να επιβληθή στη συνείδησι εκείνων πού τόν συνοδεύουν και πού είναι φυσικά διακεκριμένοι και πεπειραμένοι καλλιτέχναι.

Στη μουσική δωματίου και στην ορχήστρα άμα δέν έχει πείρα πολλές φορές δέν θα άκούη ούτε ο ίδιος τόν εαυτό του ενώ θα αισθάνεται πώς άλλοι πού παίζουν κοντά του τραβούν με πεποίθησι τόν δρόμο τους. Άργότερα μόνο θα μάθη πώς μπορεί να προσφέρη άληθινή συμβολή στην ομαδική μουσική Ιδέα.

Όσον άφορῃ την τεχνική και λοιπή τους εξέλιξι οι νέοι βιολιστάι πρέπει να έχουν όπ' άψει δις δύο ει- ναι οι παράγοντες πού θα τούς δώσουν άληθινή ώρι- μότητα, μιá τελεία τεχνική δακτύλων και τόξου και μιá άληθινά καλλιεργημένη και όγιή ήχητική. Πρέπει και τα δύο να συμβαδίζουν. Όταν τελειώνει κανείς ένα έμδειον πρέπει να εχη πάντα στο γέρι τó ύλικό πού του χρειάζεται για να παίξη διτιδήποτε, πρέπει όμως και να ήχοϋν καλά όλα αυτά, γιατί άμα τó παίξιμό του δέν τραγουδά όλα αυτά φαίνονται σαν άνιστοι ά- κροβατισμοί. Άργότερα όταν θα κάνη περισσότερα μουσική δέν θα κάνη συχνά χρῆσιν όλων αυτών τών τεχνικών άκροτήτων πρέπει όμως να ξέρη να τίς συν-

τηρή πάντοτε για να μη «βαραίνει» τó παίξιμό του. Ό κίνδυνος να πέση στην αϋταπάτη έπι του σημείου αυ- τού είναι μεγαλύτερος αν έχει εξαιρετική τοξαρία και τόν θαυμάζουν και τού λένε πώς παίζει με πολύ αι- σθημα. Όλα αυτά είναι φαινομενικά πολλές φορές και δέν έχουν και διάρκεια άμα δέν υπάρχει ή όγιής τε- γχνική δακτύλων και τόξου, πού θέλουν συστηματική άσκησι συντηρήσεως.

Η Σουηδική γυμναστική όπως χρειάζεται πάντοτε για τή σωματική τόνωσι, χρειάζεται με ειδικές άσκη- σεις και στο βιολι, άρκεί να ξέρη κανείς καλά τόν τρό- πο με τόν όποιον θα τόνώσει και τούς μύς και τούς «τένοντα» τού χεριού και θα κάνη και μερικές ανα- πνευστικές άσκησεις πού θα τού δίνουν πάντα μιá μι- κρή εισπνοή σαν όξυγόνου στο βιολιστικό του όργανο- νισμό. "Αν εχη μαζύ μ' αυτά άποκτήση και μιá καλή θεωρητική και γενική μόρφωσι ο βιολιστής μας θα εχη πλέον όλα τά άπαιτούμενα δίπλα για να γίνη άξιος τού μεγάλου μουσικού και κοινωνικού προσορισμού του. Όταν άποκτήση, συνειδητά όμως, τó συναίσθημα ότι είναι και αυτός άπόστολος τού όψηλου Ιδανικού μιáς άνωτέρας πνευματικής επιδιώξεως, σαν αυτές πού άπο- τελούν τά έσώτερα στοιχεία κάθε άληθινής μουσικής δημιουργίας, θα βλέπη άλλοιώς τίς δυνατότητες πού τού δίνουν για μιá ένεργό δράσι στη ζωή αυτές οι 4 χορδές τού όργάνου του και αυτό τó τοξάρι πού κρα- τεί στα χέρια του.